

DRAAIBOEK EXPERIMENT 1

Onderzoeker: Sofie

Facilitator: Ruth

Deelnemers: 6

Duur: 2u

Locatie: Middelheimmuseum, Antwerpen

1. **Introductie: 13'**
 - o Sofie – onderzoeker: Kader onderzoek MKE & kunsteducatie, museumhygiëne
 - o Ruth – facilitator/opsteller: Kader opstellingswerk, opstellingshygiëne
 - o Voorstelronde deelnemers
2. **Korte ademhalings/mindfulness oefening: 5'.** Omdat het de uitnodiging is om je gevoel te komen, bij een lijfelijk gewaarzijn te komen, doen we kort een oefening om dat te introduceren.
3. **Oefening 1 bij kunstwerk 'De Middellandse Zee':** We hebben het veld waarin de deelnemers kunnen bewegen rond het beeld een klein beetje afgebakend.

De Middellandse Zee - Aristide Maillol - 1902 – 1905

- o Uitnodiging 1: 10'. Deelnemers worden uitgenodigd om een positie in te nemen ten opzichte van het beeld, wat voor hem/haar op dit moment passend is. Ze worden gevraagd om daar niet te veel bij na te denken, gewoon hun lijf te volgen, maar wel te zoeken naar een positie die voor hen individueel klopt. Ze krijgen even tijd (3') om het beeld in hen op te nemen, daar eventueel wat rond te lopen en dan een positie in de ruimte te zoeken. Het gaat daarbij over afstand, nabijheid, en over kijkrichting. Vervolgens gaat de facilitator één voor één bij de deelnemers rond om te checken, met de volgende vraag: 'Hoe is het om hier te staan?'. De facilitator herhaalt steeds het antwoord van de deelnemers om het voor de anderen verstaanbaar te maken.
- o Uitnodiging 2: 8'. De deelnemers wordt gevraagd om te checken in hun lichaam of er een bepaalde beweging is die ze zouden willen maken, vanuit wat ze van elkaar gehoord hebben, en van waar ze nu staan (1,5'). Ze worden uitgenodigd om te voelen, zonder al te veel na te denken wat die uitnodiging met hen doet. Ze worden gevraagd om te experimenteren met wat voor hen ok voelt qua positie. Als ze niet voelen dat ze willen verplaatsen, mogen de deelnemers ook blijven staan in hun huidige positie. Indien ze wel verplaatsen worden ze uitgenodigd om te kijken of dat voor hen iets verandert. Verandert er iets vanuit hun eigen emotie op dit moment, of in hun lichamelijk gewaarzijn? De facilitator gaat niet meer sowieso bij elke deelnemer rond, maar checkt even of er iemand nog iets wil delen van waar hij of zij zich op dit moment bevindt.

Na het afronden wordt de deelnemers gevraagd om even te resetten om uit de oefening te komen, misschien wat te schudden met hun lichaam en om door te gaan naar de volgende uitnodiging. Een korte nabespreking volgt: 3'. Kort even checken hoe die oefening was om te doen. Hoe hebben de deelnemers dit ervaren?

- o Uitnodiging 3: Bij opstellingswerk worden vaak mensen van de groep gekozen om iets te representeren. Dat kan een rol zijn, maar dat kan ook een bepaalde eigenschap zijn. We vragen de deelnemers nu: kies een eigenschap van dit beeld en kijk hoe dat je vanuit die eigenschap een positie kunt innemen ten opzichte van het beeld. Wat de eigenschap kan zijn, houden we bewust wat breed. Het kan het materiaal zijn, de kunstenaar zijn, het verhaal zijn, de adem, de ziel, de vorm zijn... De deelnemers kiezen, en dat mag abstract zijn, wat hen op dit moment aanspreekt. Het vraagt al wat inleving, maar ze krijgen opnieuw de vraag om een passende positie in te nemen ten opzichte van het beeld (5'). Afstand, nabijheid, kijkrichting kan daarin meespelen, maar vooral het lichaam volgen, gevoelsmatig, niet te veel in het hoofd. De facilitator gaat vervolgens kort even rond om bij iedereen te checken welke eigenschap die representeert. (4') Deze ervaring nemen de deelnemers mee naar de volgende oefening.
- 4. **Oefening 2, bij kunstwerk 'Océanide'.** Één van de deelnemers is de vraagsteller. (De groep krijgt even tijd om na te denken wie de vraagsteller wil zijn, terwijl we naar het beeld wandelen.) De andere deelnemers zijn representanten. De vraagsteller zal zijn of haar beleving van het beeld toelichten aan de rest van de groep, terwijl de andere deelnemers luisteren.

Océanide - Henri Laurens - 1933

- Bepaling van de eigenschappen van de beleving en keuze van de representanten: De vraag aan de vraagsteller is: hoe is jouw beleving van dat beeld? Hoe ervaar je dat beeld op dit moment? Op basis van een vraaggesprek tussen facilitator en vraagsteller rond deze vraag (8'), worden een aantal eigenschappen van de beleving van het beeld gedistilleerd.

De facilitator nodigt vervolgens de vraagsteller uit om vanuit zijn of haar beleving, die hij of zij net heeft verteld, bepaalde representanten te kiezen voor de stukken en deze op te stellen (6'). Één deelnemer representeert de vraagsteller. Representanten mogen ook steeds een eigenschap weigeren.

- Plaatsing in de ruimte: Nadat de vraagsteller representanten aanduidt voor de respectievelijke eigenschappen en een representant die hem of haarzelf representeert, komen ze op een rijtje naast de facilitator staan. De vraagsteller mag vervolgens deze personen in de ruimte een plek geven. Zowel de vraagsteller als de representanten wordt hierbij gevraagd om gewoon te voelen te hoe het is om in die eigenschap te stappen en bij hun lichamelijk gewaarzijn blijven. Dus niet teveel vanuit interpretaties, maar wel vanuit gevoel. De vraagsteller gaat daarvoor achter de representanten staan, neemt hen bij de schouders vast en geeft hen een plek ten opzichte van het beeld hoe dat het voor hem of haar; volgens zijn of haar innerlijk beeld voelt.
- Bevraging: Vervolgens gaat de facilitator één voor één bij de deelnemers langs met de vraag: 'Hoe is het hier?'. Aan de vraagsteller wordt nadien gevraagd: 'Hoe is het om dat allemaal te horen?' (6') Telkens herhaalt of synthetiseert de facilitator de uitspraken van de representanten en de vraagsteller. Wanneer zij meer vanuit het denken vertrekken in hun uitspraken, worden ze zacht aangemaand om bij hun gevoel te blijven.
- Positie-inname vraagsteller: De vraagsteller mag na zijn antwoord op de vraag hoe het is om de representanten te horen, de positie innemen van de representant die de vraagsteller representeert. Deze representant wordt dan uit zijn rol ontslaan en mag als toeschouwer plaatsnemen. Opnieuw wordt de vraagsteller, die net zijn eigen rol heeft ingenomen, bevraagd: 'Hoe is het om uw rol in te nemen ten opzichte van de andere eigenschappen?' Als er reactie komt vanuit de representanten van deze eigenschappen, komt de facilitator ook daar weer luisteren. (6')
- Laatste beweging: In een volgende fase vraagt de facilitator om te kijken of er een beweging is die de deelnemers willen maken en een positie te zoeken die op dit moment na dit alles, in de beleving nu passend zou zijn. Ze proberen echter wel bij hun abstractere rol te blijven en ook de vraagsteller, als toeschouwer, mag een beweging doen. Ze mogen ook blijven staan op hun huidige positie.

De facilitator stelt twee vragen aan de vraagsteller: Hoe is het hier? Is er een beweging te zien? Vervolgens gaat de facilitator rond bij de representanten om in één woord iets over hun beweging of nieuwe positie te vertellen. (3')

- Afronding: De vraagsteller neemt een interne foto van zijn of haar beleving, van alle plekken, alle bewegingen die zijn gebeurd. Een beeld op zich. En dan mag hij of zij de eigenschappen van het beeld en van zijn of haar beleving ontslaan uit hun rol. Dat kan gebeuren door hen een tik te geven op hun schouder.
- Nabespreking: 5'

5. Nabespreking van het geheel – focusgesprek: 36'